

Redacția:
Strada Beriului Nr. 2.

Toate manuscrisurile ce privesc conținutul foii sunt a se adresa redacției.

Manuscrisuri nu se înapoiază — Epistole nefrancate nu se primesc.

Un număr costă 16 bani.

ACTIVITĂȚEA

Foaie politică, economică, socială și literară.

Administrația:
Strada Beriului Nr. 2.

Prețul de abonament:
pe an 8 cor., pe 1/2 de an 4 cor., pe trei luni 2 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe an 20 franci.

Inserțiunile se acordează conform tarifului obicinuit.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

— Apare în fiecare Joi. —

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Starea noastră politică.

Ne place a ne mândri cu numărul de trei milioane suflete române și strigăm în lumea largă, că suntem după Maghiari cel mai numeros element în această țară.

Unii savanți politici străini dau o importanță foarte favoritoare elementului nostru nu numai, fără trag atențiunea dominanților nostri chiar, și la alianța aceea naturală, care ar trebui să existe între Maghiari și Români, fiindcă laolaltă formează o insulă împresurată de elementul slav.

Este pusă în perspectivă primejdia ce deopotrivă amenință aceste elemente avisate în mod natural unul la altul față de cercul preponderant al slavismului și urmările pot fi desastroase cu atât mai virtos, pentru-că împresurătorii nostri au spriginul nu numai moral, fără chiar și material în colosul dela Nord, care mai curând sau mai târziu își va ținea de datorință a pune în lucrare testamentul de odinioară al lui Petru-cel-mare.

Dacă străinii fac studii despre noi și dacă și în îngustimea inimii lor ne dau o însemnătate atât de ponderoasă, apoi noi, despre cari de un timp încoace prea ne amintesc, oare nu ar fi la loc a ne da înșine seama despre *starea noastră politică?*

Scopul înființării modestei noastre foi, cu care este împreună și oarecare jertfă materială, a fost dela început a lucra într'acolo, ca starea noastră politică să o marcăm în fața lumii, care trage cont de însemnătatea noastră în virtejul politice europene orientale. Ca

să poți da semne de viață și maturitate politică, nu sunt de ajuns convențiile cu uși închise și manifesturi lansate a șaptea zi după scripturi de abia 10—18 bărbați adunați ca pe sprinceană, fără mandat și fără drept de a lucra în numele unui popor atât de numeros, căruia chiar străinii îi dau mai multă însemnătate politică.

Precum noi zilnic timbrăm de utopii toți pașii făcuți din partea Maghiarilor în contra limbii și a existenței noastre ca element constitutiv al țării, ale cărei sarcini le purtăm, chiar așa utopice pot fi numite svîrcolirile fără rost și fără efect ale unor fracțiuni separatistice.

Zi-sam dela început și am continuat neîntrerupt, că aderăm cu trup cu suflet pe lângă punctele admise ale programului nostru național.

Luptă de Sisipus am declarat că nu suntem aplicați a purta, pentru-că aceea nu duce la scop. Dacă un punct din programul național a fost odată condamnat (procesul Memorandului), raționalmente l-am abandonat. Peste tot pe lângă dorințe ideale, mai cu samă dacă prin legile țării sau verdicte sunt oprite, nu poți face politică de partid în conferențe și în afară de parlament.

Starea noastră politică de acum a ajuns în urma nefastei ținute pasive în o stare nu numai păgubitoare, fără chiar și rușinoasă. Dacă răsfoim ziaristica dela era libertății încoace, apoi nici când mai rău ca acum nu am stat.

Am ajuns ca popor după Maghiari mai numeric, a nu mai socoti nimic n'afacerile țării noastre. Suferit-am destule lovituri pe terenul politic, dar cea mai grea ne-am dat-o noi înșine.

Luptat-am în fel și chipuri în diferite conferențe cu nădejdea, că ni-se va deschide calea la o viață politică vrednică de poziția și starea noastră numerică; însă puterile ni-sau sleit și lipsurile ne împresoară toate, fără nici un efect, ear era așteptată nu mai sosește.

Cu intrarea în parlamentul țării noi cești dela «Activitatea» nu am voit alta, decât a ne crea *starea noastră politică cuvenită*, care și de altcum ni-se recunoaște din partea unor străini de origine, neam și lege.

Ajunși în parlament, reprezentați acolo prin bărbați rezoluți, destoinici și cu tragere cătră neam, avut-am și prilej a pretinde respectarea justelor noastre postulate cuprinse în programul nostru național, fără de a fi trași la bariera justiției și aceasta pe basa dreptului de imunitate, de care se bucură fiecare deputat dietal.

Eram de credință tare și era o datorință a noastră sfântă să recucerim terenul pierdut de atâta timp și prin aceea să emancipăm și scutim poporul de sub influența străinilor, cari prin corupțiune se folosesc de dreptul lui electoral.

Numai așa făcând am fi câștigat o stare politică vrednică de numărul nostru. La starea dorită numai prin parlament se poate ajunge.

Drept are o foaie românească, care zice: «Urmarea a fost, că obștea a rămas fără sfinți, credincioșii s'au reslățit desamăgiți și descumărați și credința a dispărut și în locul ei s'a incubat necredința cea mai înfricoșată, confuziunea cea mai fatalistă».

Eacă starea noastră politică în lumina ei adevărată.

Alegeri municipale și teatru unguresc.

După o corespondință sosită din Băița, la alegerea efectuată la 9 c. au fost aleși ca membrii în adunarea comitatensă pe durata de 6 ani D. D. George Dragan, preot în Băița, Simion Băcila, preot, Ormindea, Nicolau Pop, preot, Peștere, Ioan Roman, preot, Luncoiul de sus, Ioan Fugata, preot, Luncoiul de jos, Petru Perian, preot, Trestia, Lazar Perian, proprietar, Băița, Al. Moldovan, propr., Deva, Dr. Ioan Radu, profesor, Brad, Gróf Bethlen Miklós, comite suprem, Deva, ear' de 3 ani Dionisie Sida, notar, Băița.

Notificăm și acea împrejurare, că comitele suprem a dorit să fie ales numai în acest cerc aproape curat românesc. A dorit, să vede, să dovedească, că Românii îl au drag.

Societatea germână mineră de aici, ca în tot anul, a arangiat o petrecere, premergându-i o producție teatrală. La dorința Maghiarilor, pușini la număr, pe lângă o piesă nemțiască, le-a conces Germanii să se joace și o bucată ungurească. Nemții sunt mai toleranți ca bună-oraă iudaismul din Budapesta și alte locuri, cari vîd numai primejdie în teatrele naționalităților.

Până la acest loc nimic de observat. Când vedem însă, că diletanții teatrului maghiar se recrutează din elemente române de naștere, ne cuprinde o mirare, cum vin acești tineri să cultive talia străină? pe când a lor o negliă?

Am fi trecut peste acest tapt, dacă ar fi fost sporadic, dar repetându-se de atâtea-ori, ne lasă a crede, că elementul român din Băița cu vreme nu va căpăta nici permisiune de-a mai da reprezentațiuni române, pe motiv că au însușiri diletantiste maghiare.

D-șoara Olivia Sida, D. D. Ioan Olariu și V. Comșa sunt sollicitați a-și trage sama despre ceea-ce cultivă în detremntul cultului lor național.

FOIȘOARA

Originea Românilor.

Sub titlu „Originea Românilor” — dedicat inteligenței române — ziarul din Cluj „Ellenzék” din 10 Iulie 1901 publică un „studiu istoric”. — nu ni-se spune din condeiul cărui istoric savant, — prin care își dă aerul de a pune capăt semel pro semper „fabulei valache” despre originea Valachilor¹⁾; despre credința lor, că dinșii sunt descendenți ai coloniilor romane din Dacia.

Dar' să-l lăsăm să vorbească însuși autorul acestui studiu și bine să ne însemnăm „faptele dovedite cu siguranță matematică”.

Iată-le:

Tot insul știe*), că pretensiunea Românilor de a stăpâni Ardealul și părțile până la Tisa, s'a născut din aceea halucina-

*) De unde anume știe? și dacă tot insul știe, atunci nu mai e trebuință de istorie. Vedeți că și cel dintău cuvânt e un neadevăr.

țune istorică, ca dinșii sunt descendenții coloniilor române, (vrea să zică „romane”) pe care Traian în anul 107, după cucerirea Daciei i-a împământentit acolo. Prin umare, Maghiarii când au cucerit țara, pe Români i-au găsit aici, și, numai după-ce au învins pe Români și le-au nimicit statul, au putut întemeia Ungaria. Aceasta e doctrina contînută, pe care o altoesc în tinerime începând din primele clase; aceștia (tinerimea) apoi nu vîd în înălțime (în Maghiarii) altceva decât pe confiscătorii drepturilor avite ale Românilor și pe nimicitorii culturai romane, deși astăzi originea dacică a Românilor nu e altceva, decât o poveste istorică.

Astăzi știm prea bine (vorbă să fie) că coloniile lui Traian n'au avut limba latină, ca limbă maternă, ci-că au fost Greci din Asia-mică și alte popoare din Orient, cari au întrebuițat limba latină asttel, precum au întrebuițat-o și națiunea română, germână, maghiară, slavă, în secolele trecute, începând din Spania până la Svedia, în biserică, ca și în literatură, fără ca sub influința acesteia (a limbii latine) să se fi format vr'un nou popor latin.

Basa Valachilor, precum se poate dovedi prin limba lor, e un popor de păstori²⁾

1) Minunată invențiune, dacă prin limbă se poate constata că: fost a cineva păs'or sau ciobotar.

din Apenini, din Italia, din teritorul Sabino-umbriic, care pe proprietatea papală se numia pe sine Roman, (Romai) precum poporul român de regulă se numește pe sine după provinția, sau după ținutul unde locuiește²⁾.

Un astfel de popor de păstori, ca creștin și romano-catolic, ceea-ce se constată prin aceea că, în limba valachă, terminologia eclesiascică e curat valachă, (?) a pornit cu turmele sale peste Friaul în secolul al IX-a și peste Carniola ajunse pe peninsula balcanică în vechia Ilirie.

Aici, din atingerea și amalgamarea poporului roman, cu cel albanez, s'a format

2) Ei bine, cum de nu se numesc pe sine Români din Ungaria Unguri, dacă Unguri sunt mai vechi locuitori ai țării? Și încă ceva: Cum de numele munților, vălilor, piscurilor și altor locuri renumite, unele clasice și istorice chiar, sunt românești, sau nume slavone romanisate, cu terminațiune românească? 'pre exemplu: Detunata, Cetatea-mare, Găina, Vuntele-mare, Peatra gră-toare, Vulcanul, La plaiu, Păltiniș, Piscul vulturului, Muma, Frumoasa, Vlădeasa, Lotriora, Muntele rece, Negoii, Surul, Strunga dracului, Retezat; apoi: Zimbră-mare, Zimbră-mică, Prigoanele, Iezerei, Poiana-cerbului, Virful lui Petru, Vizuina ursului, Peatra-craiului, Virful cu dor; etc., o sută și o mie altele, pe care tot astfel le-au scris și Maghiarii; astfel se găsește s r se și tipărite în actele și documentele publice, vorba Românului: „de când ne-am pomenit”. Dovedă eclatantă că Români le-au dat numele și că dela Români le-au primit Maghiarii astfel. Dacă Maghiarii ar fi fost mai vechi locuitori, numirile ar fi ungurești. Tot astfel stă lucrul și cu numele comunelor.

limba valachă, care acum nu mai e valachă, ci de jumătate Italiană, de jumătate albaneză, adică materialul original (cuvintele) e Italian, gramatica, modul de a cugeta, aproape de tot Albanec.

Pe poporul valach astfel format, instinctul seu de peregrinagiu, l'a mînat într'acolo, unde a găsit pășune îmbelșugată pentru turmele sale. Astfel ajung pe timpul încurcăturilor bulgaro-grecești, pe partea de dincoace a Dunării, la începutul secolului XIII în Sirmiu, apoi în Ardeal, în părțile carpatine, Maramureș, ear' mai târziu, în epoca stăpînirii turcești, în comitatele maghiare răsăritene.

Aceste sunt astfel de fapte, care în ziua de azi se pot dovedi, așa zicînd cu siguranță matematică³⁾.

Românii însă nu s'au dat cu una cu două, n'au vrut să recunoască, că dinșii mult mai târziu, după constituirea Ungariei, au pășit peste hotarele Ungariei; că originea lor dacică sunt vorbe de clacă, că dinșii au emigrat din părțile balcanilor ca păstori⁴⁾

3) Quod erat demonstrandum.

4) Măi, că mult mai călăriți pe cuvîntul „păstori”; pe semne dumnealui nu știe, că cronicarii vechi numiau Ungaria: „Pascua Romanorum”. Astfel o numește în secolul al XII și Odo de Dioglio.

Epistolă deschisă

cătră avocatul, proprietar editor al „Activității”, Dr. Aurel Muntean

Domnul meu!

Sub titlul „Scrisoare din Arad” a apărut în Nr. 45 al „Activității”, o corespondență semnată de anonimul „Delamurș”, în care între altele se face pomenire și de mine prin următoarele:

„Broșura de corteșire a deputatului agrar dela Aradul-nou a tradus-o pe românește Dr. Ioan Suciul din Arad, care a mai dat slabul său sprigin și candidaturii guvernamentale dela Radna, lui Bocu Szever”.

Nu sunt tare simțitor față de atacurile de prin jurnale. Am experiat, că pe cât te lupți mai desinteresat pentru binele obștesc, pe atât mai veninos, mai răutăcios și se interpretează tot faptul.

Alta e însă așteptarea vre-unui fapt, și alta e a scornii minciunii sfruntate pe conta cuiva, prezentându-le ca fapte concrete întemplate.

În sus atinsa corespondență se susține despre mine, că am tradus o broșură de corteșire și am spriginit candidatura lui Bocu. Adecă am comis act de infidelitate față de cauza românească.

Eu declar ambele aceste afirmări de simple minciuni scornite de autorul acelei corespondențe și fiindcă nu pot presupune despre d-ta, ca să fii mândru, că cheltuești pe papir și tipar, spre a scoate „Activitatea” ca corespondenții aceleia să o umplă cu scornituri sfruntate, prezentate publicului de fapte concrete întemplate: prin aceasta îți ofer ocaziunea a Te convinge, că anonimul corespondent „Delamurș” adevăr grădește oare ori mințește, și că astfel merită oare, ca foaia d-tale să-i găzduiască proza veninoasă ori ba?

Mă oblig adecă a solvi 200 coroane pe ori-ce scop național designat de D-ta, în data-țe d-șorul „Delamurș” la provocarea D-tale spre a-și dovedi sus atinsele aserțiuni, va numi doi bărbați demni de crezământ ori chiar numai unul, care să testifice cu mărturisirea sa, că eu am tradus cuiva o broșură ori epistolă de corteșire și că nu am combătut, ci am spriginit candidatura guvernamentală a lui Sever Bocu.

De judecător primesc pe ori-care om de cinste propus de D-ta.

Aștept timp de 15 zile.

Arad, 1/14 Noemvrie.

Dr. Ioan Suciul.

Răspuns Drului Furtună.

Arad, 18 Nov. 1901.

În nrul dela 3/16 Nov. al fițiței „T. P.” Dr. Ioan Suciul dă în vileag un conglomerat, scris într-un stil întortocheat, de parcă-i de doi lucrati. Conglomeratul ar fi să fie o „Epistolă (!) deschisă” cătră dl șef-red. al „Activității”, care încă ar fi să fie vinovat, că mi-a publicat o scrisoare din Arad, în care, pe lângă alte adevăruri se mai zicea și aceea, că Drul Furtună, deși pasivist la aparență, totuși a tradus broșura de corteșire a deputatului agrar dela Aradul-nou și că același Furtună și-a mai dat slabul seu sprigin și lui Bocu Szever. Dr. Suciul-Furtună e dispus să dea 200 cor. pentru ori-ce scop național, dacă voi spune doi ori un singur om, care să dovedească, că el a tradus broșura din vorbă.

Broșura de corteșire, ori se burzulește Dr. Furtună ori ba, d-sa a tradus-o.

Om de crezământ, care să spună că Dr. Suciul a tradus-o, aș putea numi, dar neatrănând dela mine divulgarea numelui, celui-ce mi-a dat informația absolut sigură, eu unul nu-l numesc cu atât mai virtos, cu cât când mi-a dat informația, mi-a impus să păstrez tăcere în ce privește isvorul. Aceasta o fac cu atât mai virtos, cu cât cunosc martirologia din eparchia de Goldiș și Suciul neșcutită a Aradului, și eu nu vreau să iau pe suflet nenorocirea nimănui nici de dragul suferinței de zloți pentru scopuri naționale, nici de dragul Drului Suciul.

Dacă însă Dr. Suciul e aplicat a depune la mâna d. p. a dlui Dr. Muntean nu 200, ci 20 mii cor., pentru-ca informatorul să nu cadă cu totulul jertfă setei de prigonire, atunci îl voi ruga să întărească el însuși aserțiunea mea și cu jurământ să testifice adevărul, că Dr. Suciul a tradus broșura de corteșire, de care acum se lapădă întocmai ca și de Bocu Szever, pentru care făcea reclamă până și cu frumșeța în nrii anteriori alegerilor din „Gura Satului”, prin care gura Suciului grădește.

Dealtmăntreni „T. P.” în care și Suciul face exerciții stilare, făcea reclamă indirectă omului lui Suciul, Bocu Szever, scriind că Vancsó e Ovreu, numai ca alegătorii să se înstreineze de Ovreu (?) și să se dea pe partea Românilor (!) Bocu, cel spriginit de cei dela banca „Murșanul” din Radna, unde Dr. Suciul e tare și de dl Dr. Marta din Lipova, care intimul lui Suciul și al lui Bocu fiind i-a dat acestuia bani împrumut, ca să-și scoată steagurile dela gara din Radna.

Ce privește actul de infidelitate față de cauza națională, pe care, în modestia sa, Dr. Suciul ci-că nu l-ar fi săvârșit, să mi-se dea voe să spun, că nu unul, dar nenumărate

sunt actele de infidelitate față de cauza națională, pe care Dr. Suciul le-a săvârșit și pe cari oamenii din jurul Aradului și al Lipovei le cunosc de li acră inima de ele.

Vre-o câteva: „Dreptatea” din Timișoara scrie că Dr. Suciul a pactat până și cu partidul poporal catolic, ear despre actul, nu de infidelitate, dar de tradare națională, săvârșit de Dr. I. Suciul pe la 1893, a mers vestea mai departe de granițele comitatului Arad.

Pe vremea când băncile noastre erau înai luate la ochi din partea străinilor, între cele două milioane și jumătate de Români numai un singur Dr. Ioan Suciul s'a găsit, care să atace institutul românesc „Victoria” din Arad și l'a atăcat, nu în vre-o foaie românească, dar' chiar în *kossuthista* „Arad és Vidéke”, care pe atunci era în plină furorare epileptică față de Români. Despre dl director al „Victoriei”, Dr. Nicolau Oncu, om de toți venerat, Dr. Suciul însuși scria că ia proviziuni mari și camete mari, așa că banca a trebuit să intenteze proces și în decursul cercetării redacția a spus că însuși Dr. Suciul a fost acela, care a năpădit contra băncii, căreia i-a trebuit mult până să-și recâștige numele bun de odinioară.

Banchetul de înfrățire din 1899 în mare parte Dr. Suciul l'a arangiat așa cum l'a aranjat și presa românească, aproape întreaga a susținut că a fost un act de infidelitate cătră cauza națională, pe care Dr. I. Suciul de sigur că n'a apărut-o atunci, când în cafe-neaua Vass din Arad, ca o vită a năpădit asupra debilului și naționalistului I. Brânda, pe care l'a culcat la pământ ori cât era redactor la foaia „T. Pop.”, care publică necontrolate erupțiunile minții sucite a Drului Furtună. Aceasta de bună seamă fiindcă vrea să dea prilej cetitorilor de a se delecta în năsbuțiile redactorului dela „Gura Satului”, care foaie de closet, în ce privește calomniarea frunțășilor nostri, stă să facă concurență „Trib. Pop.”

De naționaliști ca Dr. Furtună, care-și schimbă păreriile cum își schimbă „T. P.” cu legătorii și colaboratorii, oii „G. S.” responsabili, să ne ferească D-zeu.

Înainte de a încheia, o singură vorbă am cătră dl Dr. Suciul: când arunci cuiva epitetul minciunos, să iei în socotință că și-ai împărțit și ai rămas mai sêrac cu un epitet. Atâta!

Delamurș.

Deoarece dl Dr. Ioan Suciul pofteste, că eu să designez un judecător în cauză, eu designez pe dl Dr. Ștefan C. Pop, avocat în Arad.

Acestui judecător îi vom comunica cu datul de azi persoana raportorului, care va avea să producă apoi dovezile, de cari dispune. Dl Dr. Ioan Suciul are apoi drept să se convingă despre exactitatea acelor dovezi.

Dr. A. Muntean.

Daruri de Crăciun pentru săraoii nostri.

»Mila dată săracilor te curăț de păcate, îți câștigă îndurare și vieță vecinică».

Inscripția pe icoana Maicei Domnului, din localul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Mulțumită inimilor pline de îndurare, subscrierului comitet posibil i-a fost a îmbrăca și a milui cu alimente în ajunul Nașterii Domnului nostru Isus Christos din anul 1899 și 1900, sute de copii săraci, veduve și oameni lipsiți

La distribuirea darurilor, ce n'a fost lipsită de scene mișcătoare, am trebuit să facem durerioasa experiență, că cu mult prea puțin am adunat, decât să fim în pozițiune să ajutăm și numai în parte pe toți aceia, cari cu drept cuvânt ar fi trebuit să fie miluiți.

Din acest motiv am luat hotărîre a continua și pe viitor împărțirea de daruri și a pune de pe acum la cale colectarea de bani și de vestminte.

Cu o cale ne luăm voe a vesti pe toți oamenii nostri cu durere pentru săraci, că stimabila doamnă *Minerva Dr. Brote*, a binevoit a primi și de astă-dată în mod generos *protectoratul* la sărbările de distribuire; ear' un comitet de dame, ajutate de membrii corului reuniunii noastre s'a angajat a conscrie săracii nostri și a colecta bani, vestminte, alimente, ce să se împartă ca daruri de Crăciun între aceștia.

Împărțirea darurilor și pentru anul de față o vom face în mod de tot sărbătoresc în prezența tuturor acelor, cari durere au pentru cei lipsiți.

Ne permitem a apela și pe această cale la inimile generoase rugându-le, ca din prisosul lor să contribuie cu cât de puțin la alinarea suferințelor săracilor nostri.

Lacrăm-le vârsate de săracii nostri vor servi de cea mai înaltă recompensă pentru toți aceia, cari posibilă ne vor face această manifestare a simțului și datorinței creștinești.

Sibiu, 12 Noemvrie n. 1901.

Comitetul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

V. Torășianu,
president.

I. Apolzan,
notar.

NOUȚĂȚI

— *Recunoștință de laudă pentru merite* s'a exprimat din partea comandei de corp dlor locotenenți Emil de Pap, oficer la comanda cercului de întregire nr. 64 în

fără nici o organizare politică și culturală, aparținători la biserica slavonă, sub a cărei stăpânire ajunseră în Bulgaria.

Dar' doctrinele false, ori-cum le-ar așta aspirațiuni politice, pentru vecie nu se pot forța.

În urma urmelor au trebuit să vadă (Românii) ceea-ce istoricii maghiari de mult vestesc, că originea lor dacică nu e altceva decât o beutură amețitoare, pregătitoare de somn, care împedecă ori-ce cugetare limpede.

Vrând nevrând au fost siliți să vadă, că pe basă falsă numai cultură falsă se poate clădi; ici-colea și-a ridicat vocea câte un scriitor mai modern, care a rupt'o cu tradițiunile vechi¹⁾, ear' în timpul mai apropiat, o întreprindere literară, care vrea să stea pe nivelul timpului modern, o rumpe pe față cu prejudețele naționale, ceea-ce a cauzat o mare surprindere la acei Români, cari la așa ceva n'au fost pregătiți.

Aceasta întreprindere, „Enciclopedia română” apare în Sibiu în broșuri, în redacțiunea lui Cornel Diaconovich. În broșura a treia este vorba despre „Valachii din Macedonia”, cari pe sine se numesc Arămâni, ear' limba lor e o formațiune comună cu Istrienii și cu Valachii de dincoace de Dunăre.

Autorul încredințase compunerea acestui articol lui Gustav Weigand, membru al academiei române și director al seminarului

¹⁾ Nu-i cunoaștem de loc pe acei „scriitori moderni”.

român din Lipsca, care la Români e o autoritate în chestie, — dela dînsul au așteptat mulți că va lua poziție față cu filologii maghiari; e deci un astfel de bărbat (Weigand) în contra căruia din partea Românilor nu încapă vr'un prepus că dînsul ar sta în serviciul politice maghiare.

Din articolul lui Weigand reproducem deci pasagiul, ce se referese la istoria limbii valache:

„Precum amintirăm mai nainte, Arămâni sunt de aceeași origine cu Dacoromânii, ce reese din limba lor.

Intrebarea aceasta numai în legătură cu întrebarea originii tuturor Românilor se poate discuta, înainte de toate acea întrebare se ivește, că oare în Dacia veche, ori în Moesia s'a format națiunea română? Răspunsul dat la aceasta întrebare lămurește și originea Arămânilor. La tot cazul e greșită părerea, că limba română s'ar fi format în Dacia, ear' limba arămână în Moesia, căci e peste puțină, ca limba latină vulgară să se fi format între secolul al VI-a și al XI-a în timpul când toate ramurile acestui popor au viețuit împreună. Înainte de secolul al VI-a nici că poate fi vorbă despre popor și limbă română. De aceea nici că poate fi desamintitul „torna torna frate” din limba română, ci e pur și simplu latină vulgară. Cea mai veche încunoștințare despre Români o găsim la Kendrenos din 976, când zice că pe Bulgarul David niște păstori valachi l'au ata-

cat și l'au omorât între Castoria și Prespa. (Albania)²⁾.

Astfel descrie pe Valachi două sute de ani în urmă și Benjamin din Tudelia. Tot Kendrenos amintește despre războiul din Kinbalong la anul 1014. Acest nume nu mai e latin, ci român, când în urechile străinului a sună ca l, precum sună și în ziua de azi în unele ținuturi românești³⁾.

Iată, acesta e punctul de vedere al „Enciclopediei române”. Tot acela pe care Hunfalvy, Réthy, Lászlo, Moldovan, și alții cu ani înainte l'au accentuat, pe baze științifice.

Ceea-ce inteligența română n'a vrut să creadă-aceștia, doară îi va crede marelui savant, academicianului Bucureștian, Gustav Veigand și distinsului redactor al „Enciclopediei române”, Cornel Diaconovich.

Altcum în privința originii rasei nu

²⁾ Ei bine, pe motiv că Kendrenos n'a dat de urma unui omor săvârșit de păstori valachi asu ra vr'unui Bulgar cu secolii mai înainte, nu urmează că n'au existat Valachi; apoi cu ajutorul limbii se pot dovedi multe, dar' nu toate. Vice-președintele academiei maghiare, Fraknoi ne spune în opul seu „A Hunyadiak kora”, la p. 562, că 300 ani dela descălcarea Maghiarilor în Ungaria, o singură literă scrisă în limba maghiară nu există. Din secolul al XIII și al XIV-lea posedă Maghiarii (3) trei suveniri limbi-tice: o predică de înmormântare, un fragment dela Königsberg și o formulă de jurământ de pe timpul lui Ludovic cel mare. Toate fără valoare, și, într-o extensiune așa de mică, încât dacă s'ar tipări, abia ar da două pagini octav. Poftescă acum cineva să tragă din aceste concluziunea că: înainte de secolul al XIII-lea pe acest pământ n'a existat limbă și popor maghiar.

este divergență¹⁾, numai povestea aceea se nimicește, că Maghiarii ar fi găsit deja aici pe Români²⁾. Nu i-a găsit aici, precum n'au găsit aici nici pe Sârbi, nici pe Sași³⁾.

Dar' pentru aceea simțul politic maghiar a împărțit cu ei nu numai pânea, dar' și egalitatea de drept⁴⁾; și numai dela ei atîrnă ca să trăiască în pace⁵⁾.

*

(Va urma).

¹⁾ Care va să zică un progres: pân'acum eram gonuol tuturor popoarelor perond-țe prin Dacia; acum am avansat la rangul de „păstori cu buze italiano-albaneze”.

²⁾ Pardon! o singură poveste se nimicește, anume: afirmarea d-tale, că „originea dacică a Valachilor ar fi o poveste”. Cetește pag. 74 din strategia strategului grec Kekaumenos, din secolul al XI, care zice că: „Românii din Thesalia, popoarele de odinioară ale lui Decebal, din părțile dela Dunăre și Sava au emigrat în părțile de mează-zi a insulelor Balcanice”.

³⁾ Ei bine! dela cine ați cuce it țara, dacă nu dela Valachi?

Vechii cronicari ne-o spun (vezi: „a honfoglalás”, pag. 108) că Arpád, Tuhtum și ceilalți duci, o săptămână întreagă, zi de zi s'au îmbetat de bucurie că au cucerit Ardealul. Dr. Pauler la pag. 50 zice că Maghiarii între alte datine urite aveau și aceea că: „Spintecau oamenii pe cari i-au omorât, le scoate inima și o mâncau în stare crudă”. După o luptă așa teribilă, precum a fost cucerirea Ardealului, se vor fi putut ospeta cu inimi de „Valachi” după plac. Inima lui Gelu va fi mâncat-o poate însuși Tuhtum (Töhötöm, pronunță: Tétény).

⁴⁾ Precum dovedește: „aprobata și compilată”.

⁵⁾ Adecă să urmeze sf. scripturi: „dacă cineva îți trage o palmă, întoarceți și cealaltă falcă, să-ți mai rădă una”.

Orăștie și S. Patia la cea din Alba-Iulia nr. 50. O dovadă aceasta, că numiții d-ni au împlinit cu punctualitatea recerută serviciul greu ca oficeri de întregire.

Primească și din partea noastră călduroase felicitări pentru lauda meritată!

— **Alegere de protopresbiter la Hunedoara.** Ni-se scriu următoarele:

La 12 c. s'a săvârșit alegerea mult așteptată de protopresbiter pentru nou înființatul tract al Hunedoarei.

Până la comunicarea altor date obvenite pe lângă această alegere, acum odată te rog a înregistra în unica noastră foaie politică comitatensă, că au concurat 41 membri alegători, dintre cari majoritatea covârșitoare de 29 voturi, a fost pe lângă stimatul nostru preot local, dl George Oprea și abia 12 voturi pentru on. domn Avram Păcurar, protopresbiterul tractului Ilia.

Alegerea efectuită a dat naștere la multe animosități, cari sunt de multe feluri și chipuri.

Avem nădejde firmă, că I. P. Sa Metropolitan și ven. consistor va lua în băgare de seamă dorința majorității și nu va da prilej la urmări, cari pot fi deastroase pentru acest oraș și tract, care merită să fie a întări credința noastră strămoșască.

— **Cătră dnul primar al Orăștiei Acker!** Avem convingerea deplină, basată pe enunțaiuni făcute cu deosebire prilejuri, că stimat d-ta ești aplicat a face totdeauna dispozițiile de lipsă și neamnat, atunci când administrația corectă și grabnică pretinde rezolvarea tuturor atacurilor, spre ușurarea publicului interesat.

Drept-aceea, în urma multor plângeri sosite la redacția noastră, te solicităm și pe această cale să binevoești a dispune pe viitor, ca la edarea pasapoartelor în tirgul de vite, Vinerea și Sâmbăta, să fie aplicați indivizi mai mobili și în număr corespunzător, încât cumpărătorii și vânzătorii să nu fie siliți a aștepta câte 2—4 ore până când își capătă ședulele transcrise pe numele lor. Făcând această ordine, ai lucrat în interesul obștei, care concură la aceste tirguri și mai virtos în interesul venitelor alodiale. Așteptăm sanare neamnată.

— **Petreceri.** Tinerii meseriași români din Orăștie arangează o producțiune teatrală Sâmbătă la 23 Noemvrie st. n. a. c. în sala hotelului „Transilvania“ în favorul fondului „Secției industriale“. Inceputul la 8 ore sara.

Prețul locurilor: Locul I. șirul 1, 2 și 3 câte 2 cor. Șirul 4 1 cor. 80 fil., Locul II. șirul 1 și 2 câte 1 cor. 20 fil., Șirul 3, 4 și 5 câte 1 coroană. Parterre 80 fil. Galerie 50 fil. (pentru dansatori 80 fil.) Loja 8 coroane. Bilete de intrare se află în prăvălia Dlui I. Lăzăroiu și sara la cassă. Suprasolviri se vor primi cu mulțumită și se vor cuita publice. După producțiune dans. Program. I. „L-ai făcut de ris sêracul“ anecdotă populară de Th. Speranță, decl. de d-nul Iuliu Muntean. II. „Doi prinși în cursă“ comedie într'un act de I. Em. Bobancu. Madame Irina d-șoara Roza Rațiu. Eva, bucărtărească la Mad. Irina d-șoara Ecaterina Rus. Adam Bomb, soldat la cavalerie d-nul Rusalin Ionescu. Un necunoscut d-nul Petru Tampa. III. „La oglindă“ poezie de G. Coșbuc, declamată de d-șoara Valeria Grofu. IV. „Rusaliele“ vodevil într'un act de V. Alexandri. Ionus Galuscu, vechilu moșiei și profesorul școlii din sat d-nul Petru Banciu Tachi Răsvrătescu, sub-prefect d-nul Rusalin Ionescu. Toader Buimăciă, vornic de sat d-nul Iuliu Muntean. Susana, nevasta lui, Toader d-șoara Safta Adamescu. Vasile Veveriță, fruntaș d-nul Costantin Budoiu. George al Safti, țeran d-nul Petru Muntean. Un jandarm d-nul Petru Tecău. Catrina țerancă d-șoara Ecaterina Rus. Safta, țerancă d-șoara Floarea Budoiu. O altă țerancă d-șoara Saveta Ciucurel. Țărani. Țărance.

— Tinerimea română din Oradea-Mare invită la serata literară urmată de dans ce va avea loc în hotelul „Arborele verde“ (sala mare), Joi, la 21 Noemvrie st. n. Prețul de

intrare: de persoană 2 cor., de familie 5 cor. Inceputul sara la 7 ore. Program detaliat la cassă. Comitetul aranjator.

— **Damele române din Timișoara-Fabric** arangiază petrecere de dans la 26 Noemvrie nou 1901, în sala berăriei (Fabrikshoi) în favorul copiilor sêraci dela școalele confessionale române de aici, la care își iau voie a vă invita dinpreună cu st. familie. Pentru comitetul aranjator: Maria Putici, presidentă. Lucreția Matei, secretară. Inceputul la 8 ore sara. Biletul de persoană 2 cor., de familie (3 membri) 3 cor. Oferte și suprasolviri marinimoase se primesc cu mulțumită la adresa D-nei cassiere Maria Gherdan (Fabric, strada Tiger Nr. 2) și se vor cuita în cale jurnalistică. Damele sunt rugate a se presenta în toalete cât mai simple.

— Reuniunea femeilor române gr.-or. din Făgăraș și jur are onorul a invita la Festivitatea jubileului de 25 ani ce se va ținea Duminecă în 11/24 Noemvrie 1901 după programul tipărit în lăuntru. Comitetul Reuniunii, prin: Maria Dan, președintă. Ioan Berescu, secretar. Programul. I. Duminecă în 11 Noemvrie la 11 ore a. m. parastas în biserica gr.-or. din Făgăraș pentru inițiatorii și membrele răposate. II. Sedința festivă, care se va ținea Duminecă la 7 ore sara în sala „Lauritsch“ din Făgăraș. 1. Deschiderea ședinței prin președinta d-na Maria Dan. 2. Istoricul reuniunii, disertațiune de secretarul dl I. Berescu. 3. Declamațiune executată de dl Dănilă Șerban. 4. Trei cântări solo, executate de d-șoara Julia Toflea. 5. Declamațiune, executată de dl Costi Toma. 6. Subscrierea actului festiv de cătră cei prezenți. La 8 ore sara petrecere socială. Contribuiri benevole se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice.

— **Avis!** Dl Dr. Victor Onișor aduce la cunoștință, că cu 1 Decemvrie 1901 își va deschide cancelaria advocațională în Bistrița, strada Iemnelor Nr. 39 (vis-à-vis de institutul „Bistrițiana“).

— **Din Berzova,** cottul Aradului, primim raport, că la alegerea municipală săvârșită acolo, inv. pens. Ivantiu Spătar a făcut necaz, întrucât în tovărășie cu George Băltean, oberșumar și Nuțu Caprucean, șumar destituit pentru-că a mâncat pădurea camerii, au conlucrat la alegerea unor membri municipali străini de neam și interesele naționale. Raportorul le zice «să vă fie rușine pentru faptele săvârșite». Tot această infruntare o merită și comitetul parochial de acolo.

— **Din părțile arădane** ni-se comunică o știre întristătoare, că dnii profesori ai preparandiei din Arad nu dau nici o îngrijire cu privire la costul și cuartirul tinerilor preparanți. Ar fi de dorit, zice corespondentul, ca conducătorii acelu institut să fie adevărați părinți și nu numai sbiciuitori ai sucrescenței chemată ea însăși a da odinioară creștere viitoarei generațiuni!

— **Am înțeles,** că în Berzova cottul Aradului, este oare-care nedumerire în afacerea alegerii de învățator, întrucât locuitorii de acolo sunt contra candidatului G. P. din Șoimuș. Este de dorit, ca contraversa să se aplaneze în mod satisfăcător, ceea-ce ven. consistor chemat este a face tot posibilul, ca animositățile, poate neîntemeiate, să fie rezolvite conform dorințelor obștești!

— **Sinuciderile din săptămâna trecută.** Cetim în «Magyar Figyelő» dela 17 n. a. c.: Nimic nu argumentează mai bine decadența socială și morală a noastră, decât cele 72 casuri de sinucidere săvârșite în săptămâna trecută, dintre cari 40 femei și 32 bărbați. În Budapesta însăși s'au ivit 30 casuri. Pentru amoruri înșelate 35. Pentru motive necunoscute, cari sunt lipsă obștească 30. Pentru morburii incurabile 4. Pentru fapte criminale 3. Aceasta este trista statistică a Ungariei pentru a-eia, cari nu mai au nici o nădejde de fericire pe acest pământ. Intra-dever tristă priveleşte și îngrozitoare deca-

dență în fericita Ungarie! La aceasta nu poate contribui mai mult ca lipsa de religiozitate!

— **O nenorocire groaznică** s'a întâmplat în comuna Iánosda din comitatul Bihor. Maria Popovici, fiica proprietarului Nicolae Popovici, voia să toarne petrol dintr'un vas într'o sticlă. Apropiindu-se însă prea mult de-o luminare aprinsă, petrolul a explodat și i-a aprins hainele. Sêrmăna față aleargă în odaia vecină, unde mama sa și trei surori ale ei dormiau deja. Intr'un minut s'au aprins și paturile. Cele trei fete au putut fi scăpate, Maria însă și mama-sa au suferit leziuni atât de grave, încât în câte-va ciasuri și-au dat sufletul. — De câte ori s'au publicat știri despre asemenea catastrofe și lumea tot nu învață minte.

— **Noul regulament militar de serviciu.** De multe-ori cause mici produc schimbări mari, ba chiar și neașteptate! Până mai ieri-alaltă-ieri militarismul mai în toată Europa se basa pe o formalitate severă și nu-și putea nimeni permite să păsească cu mintea față de dominantul formalism fără de nici un reson.

Dar' pe neașteptate acum s'au schimbat lucrurile. Am ajuns în ultimii 2—3 ani până acolo, că toate statele din Eoropa au făcut schimbări esențiale în exercițiul lor de arme, ba dela 1-ma Octomvrie a. c. chiar Austro-Ungaria a introdus în armată un nou regulament de exercițiu. Ținuta Burilor în decursul războiului Anglo-Bur a convins toată lumea civilisată, că arta războiului nu se mai bazează pe rigidul formalism din trecut — ci pe manuirea corectă a armei — pe stăpânirea focului și pe adevărata iubire de neam și patrie.

Noul regulament se deosebește esențial de cel vechiu, deoarece-ce față de tocitul «unbedingter Gehorsam», ridică la valoare independința în cugetare și lucrare, și acesta e un progres colosal! Marșul țeapăn și obșitor de până acuma se abandonează de tot și se pune un deosebit pond pe mișcarea liberă și ușoară.

Mai presus de toate însă se potentează manuirea armei și siguranța ținutului. Focul în masse se folosește numai în casu extrem și iuțea focală se moderează, accentuându-se, că nici o pușcătură se nu se face fără ca ținta să se fi luată bine la ochiu.

Eată tot atâtea scăderi esențiale, cari se recunosc că au existat în armata noastră, — dar' de cari nu s'au putut lăpăda — deși au fost făcuți atenți la aceasta chiar și din partea laicilor, până nu au venit Burii la rând cu neașteptatele și impunătoarele lor victorii!

— **O nouă gogoriță.** Ni-se scrie, că în adunarea învățătorilor maghiari din comitatul Aradului, ținută la 4 Nov. s'a primit o propunere a inspectorului de școale, Varjassy, slovac de origine, prin care reuniunea numită va cere dela guvern ca să aducă o lege, care se constrângă pe toți învățătorii din Ungaria să pună jurământ de fidelitate cătră patrie. Cei-ce nu l-ar depune sau l-ar călca, să fie lipsiți de pensie. Propunerea e o nouă apucătură de-a prigonii dascălii confessionali mai cu succes. Și că se intenționează prigonirea dascălimei române ne-o dovedește faptul, că propunerea mai întâiu a sburat din capetele unor dascăli renegați din slovacime, căci au voit ca să scoată din reuniunea învățătorilor pe acei învățători, cari au votat cu candidații slovaci, ceea-ce însă renegaților nu le-a succedat.

— **Defraudator remunerat.** S'ar lua de o glumă necălită, dacă nu s'ar ceti în «Monitorul oficios», că Jelenszki Kálmán a fost denumit de matriculant în cercul Vámos-Győr și aceasta din partea ministrului de interne. Și cine e acest indiyid? Fost vice-notar la sedria orfanală din Kalocsa. Inainte de asta cu 4 ani a defraudat din averea orfanilor 50.000 cor.; după aceea fu prisionierul fiscalului și locuitor al temniței, deoarece-ce doi medici l-au declarat de nebun, ear alți

doi de cuminte, a fost pus sub pază în satorul din Budapesta, de unde ca nebun constat, a fost retrimis earăși fiscalului, care i-a dat calea.

Și acum! Jelenszki Kálmán, după-ce a păpat multor orfani sêraci și vèduvelor ultimii fileri, din cari avea să trăiască, este denumit de matriculant reg. ung. În toată țara, așa se vede, nu se află un individ mai vrednic pentru acest post. Așadară la noi defraudatorul în acest mod se remunerează. Nu e așa ceva o rușine și blăstem?

— **Cât costă pacea?** O statistică publicată acum de curând din partea reuniunii de pace arată, că în anul 1900 pacea a costat Rusiei 1291 mil. de cor., Franciei 978 mil., Germaniei 969 mil., Austro-Ungariei 478 mil., Italiei 380 mil., Spaniei 171 mil., Sved-Norvegini 108 mil., ear Anglia, în urma războiului din Africa, figurează în listă cu 1810 milioane. Budgetul afacerilor externe al tuturor statelor în 1900 a fost de 6,711.653.500 cor. Dacă la acestea adaugăm cametele pe cari statele le plătesc după împrumuturile contrase în scopul înarmărilor, suma se urcă la 11,707.653.100 cor., ceea-ce corăspunde la jumătate din venitele pe un an ale Europei.

— **Kecskeméthy.** Defraudatorul student, președintele tinerimii maghiare și compunătorul «Nemzeti Ideal»-ului, care a fugit cu aproape 600.000 cor. bani dela oficiul de dare din capitală, unde era aplicat ca practicant, n'a fost prins încă. Se vede că și-a construit mai bine planul de defraudare, decât programul de regenerare a nației maghiare și de realizare a idealului național. E interesant cum foștii lui colegi de luptă și soți de principii astăzi se lapădă de el, spun că n'a avut ceva rol însemnat în mișcarea studențească. E caracteristică și ținuta foilor jidane în chestiunea aceasta. Cu o vedită tendință nisuesc ele a lovi din incidentul pun-gășiei lui Kecskeméthy în întreagă tinerimea creștină universitară, care a pus la cale un curent dușmănos Evreilor. — Așa le trebuie Ungurilor. Au crescut la sin pe jidovi, acum rabde palme și batjocură dela ei.

— Kecskeméthy își are și victimele sale. Servitorul, care l-a însoțit când cu fuga lui, a fost destituit din post, cassarul Szimély și controlorul Leipzig sunt suspendați și făcuți responsabili și pentru restituirea banilor defraudați.

— **Avis.** Suntem autorizați să vestim publicului, că doi fruntași ai literaturii noastre, dnii A. Vlahuță și G. Coșbuc, simțind nevoia unei grupări puternice în haosul atâtor agitațiuni bolnave, străine aspirațiunilor neamului românesc, au luat nobila hotărâre de a înființa, sub conducerea și prin activitatea lor, o nouă revistă săptămânală, în jurul căreia nădăduim că se vor aduna de sine toate elementele rodnice, doritoare de muncă ale generației tinere.

Noi, cei dela «Curierul Literar», în fața acestui eveniment, vestitor al unei faze de reculegere și de însuflețire în mișcarea noastră culturală, ne simțim datori să alergăm cei dintâi la chemarea celor doi aleși.

În vederea acestei contopiri, «Curierul Literar» încetează de a mai apărea.

Domnii abonenți vor continua de a primi în mod regulat noua revistă.

Pentru ori-ce informații, corespondențele se vor adresa: Str. Spătarului 28.

— **Călătoria mareșalului Beck.** Din Pola se anunță, că șeful statului major general FZM. br. Beck, a plecat pe yachtul «Pelikan» în Dalmația. Acestei călătorii i-se dă importanță. Să știe anume, că guvernul de războiu austro-ungar a adus jertfe de multe milioane pentru fortificațiile la granița munteneagă, dintre cari cea mai însemnată este fortificația dela Cattaro. De astă-dată br. Beck nu face numai o revistă, căci el este însoțit de conducătorul cancelariei statului-major, care în cas de războiu stabilește planurile de operațiuni.

— **Ce mai spune Falb?** Zilele acestea a apărut călindariul meteorologic al lui Falb pe 1902, căruia dacă e să-i dăm crezământ, avem să ne așteptăm la iarnă grea și la primăvară rece și bogată în ploii și viscole. Anume, după-cum profetește Falb, luna lui Ianuarie va fi uscată, în Februarie vor fi ninsori uriașe, în Martie viscole cu zăpadă și ploii, în Aprilie vânturi și viscole, în Mai timpul va fi cât se poate de neplăcut, ear Iunie, prima lună de vară, va fi rece binișor. Zile critice de primul rang vor fi: 22 Febr., 10 Martie, 8 Aprilie, 7 Mai și 6 Iunie.

— **Osândit — fugit.** Ioan Taflan, fost contabil la firma «Câmpian Smău», într'un acces de gelosie a împușcat pe Clemente Boeriu în Făgăraș, în casa unei văduve, căreia Taflan îi făcea curte. Boeriu, de altcum văr cu văduva, a murit, ear Taflan a ajuns în temniță. Vineri și Sâmbăta trecută s'a pertractat procesul la curtea cu jurați din Brașov, în urma căruia Taflan a fost osândit la șapte ani temniță și după împlinirea osândei cinci ani pierderea dreptului de a ocupa oficii publice. După terminarea procesului osânditul fiind condus la penitenciar, care se află în dosul edificiului tribunalului și fiind mult public pe afară, Taflan a pândit un moment favorabil și a fugit, favorizat în aceasta de întunecul serii.

— **Fabrica cea mai mare** din lume este fabrica de tunuri a lui Krupp din Essen. Are 20—25 mii lucrători, cari împreună cu familiile lor numără 60 mii suflete. Toți locuiesc în clădirile fabriciei.

980—1901. kir. végrh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hátszegi kir. járásbírótság 1901. évi Sp. II 528 számú végzése következtében Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt Sztáncs Savia javára ifj. Sztáncs Samoilla és tsai ellen 156 kor. 52 fill. s jár. erejéig 1901. évi október hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le foglalt és 660 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 1 kocsi, lovak, tehén, széna és ökrök nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hátszegi kir. járásbírótság 1901. évi V. 764 számú végzése folytán 156 kor. 52 fill. tőkekövetelés, és eddig összesen 54 kor. 52 fill.-ben bírólalag már megállapított költségek erejéig Várhelyen adosok házánál leendő eszközlésére 1901. évi december hó 3. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel

meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hátszegben, 1901. évi november hó 7. napján.

Csucs Gyula,
kir. bir. végrh.

1088—1901. végrh. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbírótság 1901. évi V. 622 számú végzése következtében Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt nuksorai Cserna Evucza javára nuksorai Cserna Dezsik és trsa ellen 136 kor. 93 fill. s jár. erejéig 1901. évi augusztus hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le foglalt és 640 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák és juhok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbírótság 1901. évi V. 622/2 számú végzése folytán 136 kor. 93 fill. tőkekövetelés ennek 1..... évi.....

hó ..... napjától járó .....% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltó díj és eddig összesen 38 kor. 15 fillérben bírólalag már megállapított költségek erejéig Nuksorán alperes lakásán leendő eszközlésére 1901. évi december hó 6. napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen arverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pujon, 1901. évi november hó 10. napján.

Rácz Jozsef,
kir. bir. végrh.

„Donau“

societate de asigurare concesionată în Viena.

Asigură în condițiunile cele mai avantajoase:

a) **Contra daunelor de foc**, edificii de locuit și de economie, magazine de mărfuri, mobile, îmbrăcăminte, rufe, **cară și vite** de tot soiul, produse de câmp și de recoltă.

Asigurare favorabilă în paușal și în condiții avantajoase, mai departe: biserici, școli, edificii parohiale și edificii domeniiale, stabilimente de fabrici, mori etc.

b) **Pe viața omului** în combinațiuni deosebit de favorabile, capitalele asigurate se pot folosi atât pentru asigurarea viitorului familiei (cas de moarte) cât și în cazul înjungerii unei etăți fixate a asiguratului și anumit după patru prospecte deosebite.

Informațiuni se dau și oferte se primesc la „Dacia“ institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie ca **Agentură principală**.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12, lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

- A) primește depuneri spre fructificare.
- a) *depuneri* fără anunț până la 100 cor. $5\frac{1}{2}\%$.
- b) *depuneri* mai însemnate cu anunț de un an cu 6% .
- c) *depuneri* făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6% .
- Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.*
- Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.
- Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.
- B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caventați.
- C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros

Opuri ———
Bilete de log.
Broșuri ———
Circularare ———
Bil. de visită
Invitări ———
Bilanțuri ———
Acții ———
Cap. de epist.
Placate ———
Ord. de dans
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent.
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimate ———
Couverte ———
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 13 ani și este pro-
vezută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de present se bucură de sprigi-
nului celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și
acurateța cu care efectuește ori-ce
lucrare.

Ca unica tipografie românească în
acest mare comitat, se roagă de bine-
voitorul sprigin al celorlalte institute
rom., precum și al privaților.